

Ocena jakości kształcenia w Uniwersytecie Śląskim

w roku akademickim 2016/2017

1) Wdrażanie i doskonalenie Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia

W roku akademickim 2016/2017 System Zapewniania Jakości Kształcenia (SZJK) w Uniwersytecie Śląskim funkcjonował we wszystkich jednostkach organizacyjnych prowadzących kształcenie w odniesieniu do studiów I i II stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich.

W związku z rozpoczęciem nowej kadencji Władz Uczelni powołane zostały nowe struktury SZJK. Pełnomocnikiem Rektora ds. Jakości Kształcenia został dr hab. Mariusz Jagielski z Wydziału Prawa i Administracji, który zastąpił na tym stanowisku dr. hab. Alfreda Czogałę, pełniącego tę funkcję w latach 2008-2016. We wszystkich trzynastu podstawowych jednostkach organizacyjnych Uczelni, a także w Studium Wychowania Fizycznego i Sportu oraz Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych powołano Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia (WZJK) oraz Pełnomocników ds. Jakości Kształcenia. W Kolegium Indywidualnych Studiów Międzyobszarowych, z uwagi na specyfikę jednostki, zapewnianiem jakości kształcenia zajmuje się bezpośrednio Dyrekcja Kolegium ISM. W większości jednostek funkcjonowały ponadto Kierunkowe Zespoły Zapewniania Jakości Kształcenia (KZZJK) dla wszystkich kierunków studiów, w tym nowo utworzonych. Wyjątkami były Wydział Prawa i Administracji, Wydział Radia i Telewizji im. Krzysztofa Kieślowskiego, Wydział Teologiczny oraz Szkoła Zarządzania, gdzie ze względu na specyfikę jednostek za zgodą Rektora funkcje i zadania KZZJK wypełniały WZJK.

Na poziomie ogólnouczelnianym działania projakościowe koordynował Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia (UZJK) w składzie:

dr hab.	Mariusz	Jagielski	Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia
dr hab.	Alfred	Czogała	Pełnomocnik Rektora ds. Dydaktyki Akademickiej
prof. dr hab.	Danuta	Gabryś-Barker	Pełnomocnik Rektora ds. Nauczania Języków Obcych w Uniwersytecie Śląskim
dr hab. prof. UŚ	Joanna	Glenc	Pełnomocnik Dziekana WArt ds. Jakości Kształcenia

dr hab. prof. UŚ	Agnieszka	Mrozik	Pełnomocnik Dziekana WBiOŚ ds. Jakości Kształcenia
dr hab.	Aniela	Różańska	Pełnomocnik Dziekana WEiNoE ds. Jakości Kształcenia
dr	Przemysław	Piwowarczyk	Pełnomocnik Dziekana WFiL (Katowice) ds. Jakości Kształcenia
dr hab.	Mirosława	Michalska-Suchanek	Pełnomocnik Dziekana WFiL (Sosnowiec) ds. Jakości Kształcenia
dr	Joanna	Maszybrocka	Pełnomocnik Dziekana WliNoM ds. Jakości Kształcenia
dr	Dariusz	Sokołowski	Pełnomocnik Dziekana WMFiCh ds. Jakości Kształcenia
dr hab.	Franciszek	Kłosowski	Pełnomocnik Dziekana WNoZ ds. Jakości Kształcenia
dr hab.	Lech	Krzyżanowski	Pełnomocnik Dziekana WNS ds. Jakości Kształcenia
dr hab. prof. UŚ	Jarosław	Zagrodnik	Pełnomocnik Dziekana WPiA ds. Jakości Kształcenia
dr hab.	Maciej	Bernasiewicz	Pełnomocnik Dziekana WPiPs ds. Jakości Kształcenia
prof. dr hab.	Piotr	Ślęzak	Pełnomocnik Dziekana WRiTv ds. Jakości Kształcenia
ks. dr	Wojciech	Surmiak	Pełnomocnik Dziekana WTL ds. Jakości Kształcenia
dr inż.	Barbara	Batko	Pełnomocnik Dyrektora SZ ds. Jakości Kształcenia
mgr	Joanna	Jakubiec-Bontko	Pełnomocnik Kierownika SPNJO ds. Jakości Kształcenia
mgr	Adam	Suchański	Pełnomocnik Kierownika SWFiS ds. Jakości Kształcenia
mgr	Małgorzata	Piekarska	Reprezentantka URSD
	Maciej	Malik	Reprezentant URSS
	Tomasz	Gwóźdź	Reprezentant URSS

który stale współpracował z następującymi organami kolegialnymi zajmującymi się kształceniem:

1. Senacką Komisją ds. kształcenia,
2. Zespołem ds. Dydaktyki Akademickiej,
3. Komisją ds. studiów doktoranckich.

Głównym zadaniem jakie wziął na siebie UZJK w omawianym roku akademickim było opracowanie nowego wzoru Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia wydziału. Prace miały na celu z jednej strony dostosowanie procedur do zmian jakie zaszły od 2013 r. (kiedy opracowany został poprzedni wzór WSZJK). Z drugiej zaś chodziło uproszczenie tego dokumentu oraz zniesienie wymogów formalnych i biurokratycznych, które w praktyce okazały się niekonieczne lub nadmierne. Istotne było także jaśniejsze

określenie podmiotów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań. Nowa redakcja pozwoliła również na zmianę języka dokumentu na bardziej przystępny dla osób, które nie są ekspertami z zakresu organizacji dydaktyki, a którym powierzono np. realizację konkretnego działania. Nowy wzór WSZJK został ostatecznie przyjęty na posiedzeniu Zespołu w dn. 23 października 2017 r. Obecnie trwają prace nad opracowywaniem nowych wewnętrznych systemów w poszczególnych jednostkach.

Opracowany został również kwestionariusz ankiety oceny obsługi administracyjnej studentów. Pierwsze badania zostaną zrealizowane w przez Biuro ds. Jakości Kształcenia w roku akademickim 2017/2018.

W okresie sprawozdawczym wydano następujące, ważne dla procesu kształcenia, akty prawa wewnętrznego Uczelni:

- *uchwała nr 51 Senatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 31 stycznia 2017 r. w sprawie wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w zakresie planów studiów i programów kształcenia, z późn. zmianą w uchwale nr 142 Senatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 26 września 2017 r.;*
- *uchwała nr 112 Senatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 30 maja 2017 r. w sprawie zasad ustalania zakresu obowiązków dydaktycznych nauczycieli akademickich, w tym wymiaru zadań dydaktycznych dla poszczególnych stanowisk, oraz zasad obliczania godzin dydaktycznych, a także ustalania liczebności grup zajęciowych;*
- *uchwała nr 141 Senatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 26 września 2017 r. w sprawie przyporządkowania prowadzonych w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach kierunków studiów do obszarów kształcenia oraz dziedzin nauki i dyscyplin naukowych;*
- *zarządzenie nr 73 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 30 maja 2017 r. w sprawie organizacji zajęć z wychowania fizycznego;*
- *zarządzenie nr 84 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 19 czerwca 2017 r. w sprawie zasad powierzania nauczycielom akademickim zajęć dydaktycznych w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach;*
- *zarządzenie nr 92 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 28 czerwca 2017 r. w sprawie zasad prowadzenia w Uniwersytecie Śląskim*

w Katowicach zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość;

- *zarządzenie nr 101 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 4 lipca 2017 r. w sprawie ustalenia jednolitych procedur administracyjnych dotyczących obsługi toku studiów z wykorzystaniem systemu USOS;*
- *zarządzenie nr 103 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie wprowadzenia ankiety oceny obsługi administracyjnej studentów;*
- *zarządzenie nr 105 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 6 lipca 2017 r. w sprawie wprowadzenia w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach szczegółowych procedur tworzenia nowych kierunków studiów, nowych form kształcenia oraz zmiany efektów kształcenia i programów kształcenia na prowadzonych kierunkach studiów;*
- *zarządzenie nr 111 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 13 lipca 2017 r. w sprawie zdolności dydaktycznej w Uczelni, planowania, dokumentowania i sposobu rozliczania pensum, godzin ponadwymiarowych i zleconych oraz praktyk zawodowych doktorantów na studiach prowadzonych w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach.*

Doskonaleniu SZJK służyło, zorganizowane przez Biuro ds. Jakości Kształcenia we współpracy z Prorektorem ds. Kształcenia i Studentów, Prorektorem ds. Finansów i Rozwoju, Działem Kształcenia oraz Działem Informatycznej Obsługi Toku Studiów spotkanie poświęcone możliwościom systemu USOS oraz koniecznym zmianom w programach kształcenia, które odbyło się 24 lutego 2017 r. na Wydziale Prawa i Administracji.

Cykl szkoleń i seminariów będzie kontynuowany w kolejnym roku akademickim.

2) Doskonalenie programów kształcenia

W roku akademickim 2016/2017 w Uniwersytecie Śląskim zostały utworzone następujące formy studiów:

1. *etnologia i antropologia kulturowa (WEiNoE);*
2. *edukacja kulturalna (WEiNoE);*
3. *muzyka w multimediami (WArt);*

4. *studia drugiego stopnia na kierunku bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe (WNS);*

Równolegle zniesiono lub zlikwidowano następujące formy kształcenia:

1. *etnologia (WEiNoE);*
2. *stosowane nauki społeczne (WNS);*
3. *studia śląskie (WFiL);*
4. *zarządzanie (Szkoła Zarządzania);*
5. *studia drugiego stopnia (czterosemestralne policencjackie) na kierunku informatyka (WliNoM);*
6. *studia drugiego stopnia na kierunku grafika (WArt);*
7. *studia drugiego stopnia na kierunku sztuka pisanie (WFiL);*

Senat dokonał modyfikacji efektów kształcenia kierunków:

1. *edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych (WArt);*
2. *edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej (WArt);*
3. *praca socjalna (WNS);*

w tym ostatnim przypadku zmieniając również profil kształcenia z praktycznego na ogólnoakademicki. Określone zostały również efekty kształcenia *bloku kształcenia nauczycielskiego (BKN)*.

Programy kształcenia wszystkich prowadzonych kierunków studiów zostały dostosowane do wymogów *rozporządzenia Ministra Nauki i szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów*.

Szczegółowe dane na temat innych prac doskonalących prowadzonych na poziomie wydziałów znajdują się w poszczególnych *Raportach z oceny własnej jednostek w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2016/2017*, które stanowią załączniki do niniejszej oceny.

3) Akredytacje

W roku akademickim 2016/2017 została przeprowadzona przez Polską Komisję Akredytacyjną (PKA) ocena instytucjonalna na Wydziale Pedagogiki i Psychologii, który otrzymał **ocenę wyróżniającą**. Na przyznanie wyróżniającej oceny miały wpływ między innymi: funkcjonowanie i doskonalenie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, rozwój bazy dydaktycznej i naukowej, jakość kształcenia na studiach podyplomowych, a także współdziałanie z otoczeniem i współpraca z krajowymi

oraz zagranicznymi instytucjami akademickimi i naukowymi. Wydział Pedagogiki i Psychologii w pełni spełnił również kryteria odnoszące się do efektywności polityki kadrowej, funkcjonowania systemu wsparcia studentów i doktorantów oraz jakości kształcenia na studiach III stopnia. Najwyższa ocena PKA przyznawana jest na okres ośmiu lat i dla WPiPs obowiązywała będzie do roku akademickiego 2024/2025.

Poza tym PKA przeprowadziła trzy oceny programowe na następujących kierunkach studiów:

- administracja (WPiA) – ocena pozytywna;
- grafika (WArt) – ocena pozytywna;
- prawo (WPiA) – **ocena wyróżniająca**;

w przypadku tego ostatniego oceniając jako wyróżniającą koncepcję kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni, program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, kadre prowadzącą proces kształcenia, umiędzynarodowienie procesu kształcenia, oraz infrastrukturę wykorzystywaną w procesie kształcenia. Pozostałe kryteria, tj. skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia i opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia otrzymały ocenę w pełni. Najwyższa ocena PKA została przyznana na okres ośmiu lat i dla kierunku *prawo* będzie obowiązywała do roku 2024/2025 włącznie.

4) Zapewnienie wysokiej jakości kadry dydaktycznej

W roku akademickim 2016/2017 ankieta oceny pracy nauczyciela akademickiego została zrealizowana we wszystkich jednostkach zgodnie z wytycznymi zawartymi w *zarządzeniu nr 85 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 16 czerwca 2015 r. w sprawie ankiety oceny pracy nauczyciela akademickiego*. Obsługa procesu ankietyzacji na poziomie uczelnianym (zamawianie druku kwestionariuszy, skanowanie kwestionariuszy, udostępnianie wyników, koordynacja całości) prowadzona była w całości przez Biuro ds. Jakości Kształcenia.

W trakcie obu semestrów studenci wypełnili ponad 46 tys. kwestionariuszy, odpowiadając na pytania dotyczące ponad 2500 zajęć dydaktycznych. Średnia ocen ankietowanych zajęć w Uniwersytecie Śląskim wyniosła 4,48, (w skali od 1-5), co należy uznać za wynik pozytywny (wzrost o 0,01 w porównaniu z poprzednim rokiem akademickim). Szczegółowe zestawienie wyników ankiety prezentujemy poniżej:

Rok akademicki 2016/2017

Pytania	UŚ	WArt	WBiOŚ	WEiNoE	WFiI	WliNoM	WMFiCh	WNoZ	WNS	WPiA	WPiPs	WRiTv	WTL	SZ	SPNJO	SWFiS
Średnia Jednostki*	4,48	4,30	4,66	4,54	4,56	4,54	4,56	4,46	4,39	4,22	4,56	4,15	4,65	4,3	4,58	4,83
1 Proszę ocenić, na ile precyzyjnie prowadzący określił wymagania wobec studentów oraz warunki zaliczenia zajęć.	4,52	4,27	4,66	4,56	4,57	4,66	4,59	4,58	4,44	4,3	4,57	4,21	4,65	4,38	4,77	4,89
2 Proszę ocenić, w jakim stopniu prowadzący realizował treści zawarte w sylabusie/programie.	4,57	4,36	4,77	4,56	4,64	4,68	4,66	4,60	4,47	4,3	4,63	4,17	4,7	4,52	4,74	4,87
3 Jak ocenia Pani/Pan punktualność prowadzącego i odbywanie zajęć zgodnie z harmonogramem?	4,61	4,43	4,83	4,67	4,66	4,68	4,73	4,64	4,5	4,34	4,62	4,31	4,79	4,44	4,72	4,81
4 Jak ocenia Pani/Pan dostępność prowadzącego zajęcia w godzinach konsultacji/dyżurów?	4,60	4,36	4,74	4,63	4,74	4,67	4,65	4,55	4,52	4,41	4,72	4,13	4,79	4,36	4,65	4,88
5 Proszę ocenić, na ile zajęcia prowadzone były w sposób zrozumiały, a treści przekazywane jasno i przystępnie.	4,38	4,33	4,58	4,45	4,46	4,37	4,38	4,33	4,31	4,18	4,50	4,13	4,5	4,2	4,42	4,84
6 Proszę ocenić, na ile prowadzący pomagał studentom w przygotowaniu się do zajęć (np. czy wskazywał źródła i/lub udostępniał dodatkowe materiały?).	4,37	4,27	4,51	4,47	4,5	4,42	4,43	4,37	4,29	4	4,47	3,97	4,6	4,08	4,41	4,76
7 Jak ocenia Pani/Pan życzliwość i otwartość prowadzącego wobec studentów?	4,59	4,39	4,74	4,65	4,67	4,66	4,70	4,58	4,49	4,37	4,64	4,28	4,76	4,35	4,70	4,81
8 Proszę ocenić, na ile prowadzący starał się zainteresować studentów tematyką zajęć.	4,34	4,25	4,55	4,43	4,41	4,31	4,42	4,25	4,23	4,08	4,44	4,10	4,53	4,15	4,37	4,75
9 Proszę ocenić, na ile prowadzący zachęcał do aktywnego udziału w zajęciach i/lub pobudzał do refleksji i samodzielnego myślenia.	4,35	4,08	4,55	4,43	4,43	4,38	4,47	4,24	4,25	4,04	4,44	4,07	4,51	4,25	4,43	4,80
Liczba ankietowanych osobozajęć	2570	113	127	87	538	147	443	131	279	161	162	187	54	19	102	20
Liczba zeskanowanych kwestionariuszy	46616	1048	3290	1546	9157	1577	4776	2186	7327	5200	5014	1913	619	616	1583	764
Średnio kwestionariuszy w ramach osobozajęć	18,14	9,27	25,91	17,77	17,02	10,73	10,78	16,69	26,26	32,30	30,95	10,23	11,46	32,42	15,52	38,20

* Podane średnie są średnimi z wyników ogólnych poszczególnych pracowników. Średnia uniwersytetu została obliczona jako średnia z wyników wszystkich ocenianych nauczycieli akademickich, a nie średnia ze średnich jednostek.

Uszczegółowione wyniki dla Uniwersytetu	
średnia	4,48
odchylenie standardowe	0,49
mediana	4,62
Przedział średnich	Liczba ocen
5,00	85
4,80-4,99	671
4,50-4,79	810
4,00-4,49	657
3,50-3,99	223
3,00-3,49	75
2,00-2,99	43
1,00-1,99	6

Odbывwały się także hospitacje, które objęły przede wszystkim pracowników uzyskujących najniższe wyniki w badaniach ankietowych oraz młodszych pracowników naukowych, hospitowanych przez ich przełożonych.

W roku akademickim 2016/2017 kontynuowano przeprowadzanie cyklicznej *ankiety poziomu satysfakcji osób kończących studia* zarówno dla studiów I i II stopnia, studiów inżynierskich, jak i studiów jednolitych magisterskich. Ankieta została przeprowadzona w formie elektronicznej za pomocą systemu Ankieter. Badania dla poszczególnych poziomów odbyły się w dniach:

- studia I stopnia – 8.06.2017 – 31.10.2017,
- studia inżynierskie: 3.03.2017 – 30.09.2017,
- studia II stopnia: 8.06.2017 – 31.10.2017,
- jednolite magisterskie – 8.06.2017 – 31.10.2017.

Na ankietę odpowiedziało łącznie 438 respondentów (przy możliwej liczbie 6110 absolwentów, co dało zwrotność na poziomie 7,16%), z czego na:

- studiach I stopnia 222,
- studiach inżynierskich 29,
- studiach II stopnia 136,
- studiach jednolitych magisterskich 51.

Respondenci podczas badania wskazywali jako atuty Uniwersytetu Śląskiego szeroki wybór kierunków i wysoki poziom kształcenia. Podkreślali fachowość kadry dydaktycznej. Tradycyjnie jako atut wskazywano także lokalizację (wydziały w centrach miast) i łatwy dojazd. Respondenci wskazywali, że uczelnia ma prostudencki charakter oraz cieszy się renomą. Studiowanie na Uniwersytecie Śląskim dla wielu ankietowanych jest prestiżem.

Głównymi mankamentami Uniwersytetu Śląskiego w opinii respondentów są przerost biurokracji oraz chaos informacyjny. Często wskazywano na problemy infrastrukturalne. Narzekano na niewielką liczbę miejsc parkingowych przy wydziałach oraz ich odpłatność. Problemem jest odległość między wydziałami a akademikami. Często wskazywano również niedogodności komunikacji pasażerskiej w razie konieczności podróżowania między obiektami znajdującymi się w innych miastach.

Atuty Uniwersytetu Śląskiego	Mankamenty Uniwersytetu Śląskiego
➤ duży wybór kierunków ➤ fachowa kadra ➤ lokalizacja obiektów w centrach miast ➤ renoma i prestiż Uniwersytetu ➤ wysoki poziom kształcenia ➤ prostudenckość	➤ niewielka liczba miejsc parkingowych przy wydziałach, płatne parkingi ➤ przerost biurokracji ➤ odległość akademików od wydziałów, brak miasteczka studenckiego ➤ brak dobrego skomunikowania pasażerskiego między wydziałami

Ponad 80% absolwentów studiów I stopnia zadeklarowało chęć kontynuowania nauki na studiach II stopnia. Przeszło połowa absolwentów studiów niestacjonarnych zamierza podjąć pracę zawodową. Na studia podyplomowe decyduje się ok. 10% ankietowanych.

Jakie działania zamierza P. podjąć tuż po ukończeniu studiów? (możliwość zaznaczenia wielu odpowiedzi)			
Odpowiedź	Stacjonarne	Niestacjonarne	Ogólnie
Zamierzam kontynuować naukę.	87,1%	53,8%	84,7%
Zamierzam odbyć praktykę lub staż.	19,3%	17,7%	18,5%
Zamierzam podjąć pracę zawodową.	37,1%	53,8%	37,4%
Zamierzam kontynuować naukę na studiach podyplomowych.	9,9%	23,1%	10,4%
Zamierzam podjąć inne działania.	13,9%	30,8%	15,3%

Wśród powodów dla których absolwenci studiów I stopnia chcą zmienić kierunek studiów (ale pozostając studentem Uniwersytetu Śląskiego) zaznaczano najczęściej brak kontynuacji kierunku na studiach II stopnia. Jako powód podawano również zmianę zainteresowań i chęć poszerzania horyzontów. Ankietowani zmianę tłumaczyli także zamiarem ukończenia studiów, które dają większe szanse na otrzymanie atrakcyjnej pracy oraz opinią, że program studiów II stopnia jest podobny do programu studiów I stopnia, więc niczego nowego się nie nauczą.

Głównym powodem, dla których absolwenci studiów I stopnia decydują się na zmianę uczelni, jest nadzieja, że program kształcenia w nowym miejscu będzie bardziej interesujący. Jednak dla wielu ankietowanych powodem zmiany uniwersytetu jest także chęć zdobycia nowego doświadczenia i sprawdzenia jak studiuje się na innej uczelni.

Ponad połowa studentów studiów II stopnia ukończyła studia I stopnia w Uniwersytecie Śląskim, kończąc ten sam kierunek (61%). Niecałe 10% respondentów było absolwentami UŚ, jednak studiowało inny kierunek. Ok. 11% ankietowanych kontynuuje studia na tym samym kierunku w Uniwersytecie Śląskim, natomiast 12,5% respondentów studiowało inny kierunek na innej uczelni.

Gdzie ukończył/a P. studia I stopnia?			
Odpowiedź	Stacjonarne	Niestacjonarne	Ogólnie
Studiowałem/am na Uniwersytecie Śląskim na tym samym kierunku, który właśnie ukończyłem/am.	67,3%	27,8%	61%
Studiowałem/am na Uniwersytecie Śląskim, jednak na innym kierunku niż obecnie ukończony. Jaki to kierunek?	8,8%	5,6%	9,6%
Studiowałem/am na innej uczelni na kierunku, który właśnie ukończyłem/am.	9,7%	27,8%	11,8%
Studiowałem/am na innej uczelni i na innym kierunku.	8%	38,9%	12,5%
Brak danych.	6,2%	0%	5,1%

Powodem, dla którego absolwenci studiów I stopnia kontynuowali studia na UŚ na innym kierunku, był najczęściej brak kontynuacji tego samego kierunku na II stopniu. Wśród powodów, dla których osoby kończące studia I stopnia na innych uczelniach, decydowały się na kontynuację studiów na UŚ, była chęć uzyskania dyplomu bardziej prestiżowej uczelni, ale także możliwość odbycia studiów bliżej miejsca zamieszkania czy domu rodzinnego.

Ponad 70% ankietowanych po ukończeniu studiów II stopnia zadeklarowało chęć podjęcia pracy zawodowej. Ok. 25% absolwentów chciałaby podjąć studia III stopnia, zaś ponad 20% studia podyplomowe. 10% respondentów będzie kontynuować naukę na studiach I lub II stopnia. W grupie absolwentów studiów jednolitych magisterskich przeszło 83% ankietowanych zdecyduje się na podjęcie pracy zawodowej, 27,5% chce

kontynuować naukę na studiach III stopnia, zaś 11,8% na studiach I lub II stopnia. Ponad 23% respondentów zamierza kontynuować naukę na studiach podyplomowych.

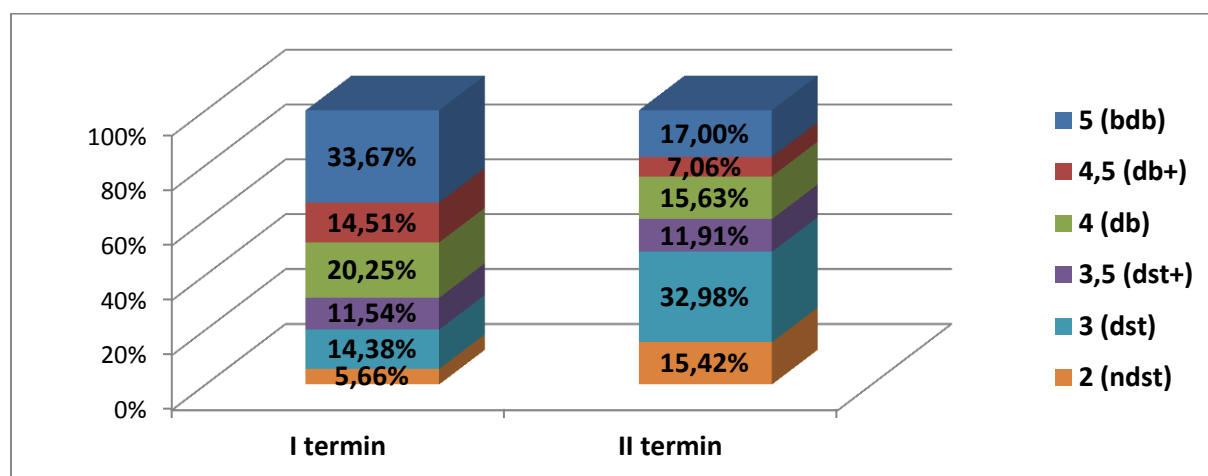
Poza badaniami ankietowymi stosuje się również inne metody poznawania opinii studentów, zwłaszcza w formie kontaktów bezpośrednich oraz corocznych lub co semestralnych spotkań władz jednostek i przedstawicieli KZZJK ze studentami poszczególnych kierunków.

5) Analiza wyników sesji egzaminacyjnych oraz wyników dyplomowania

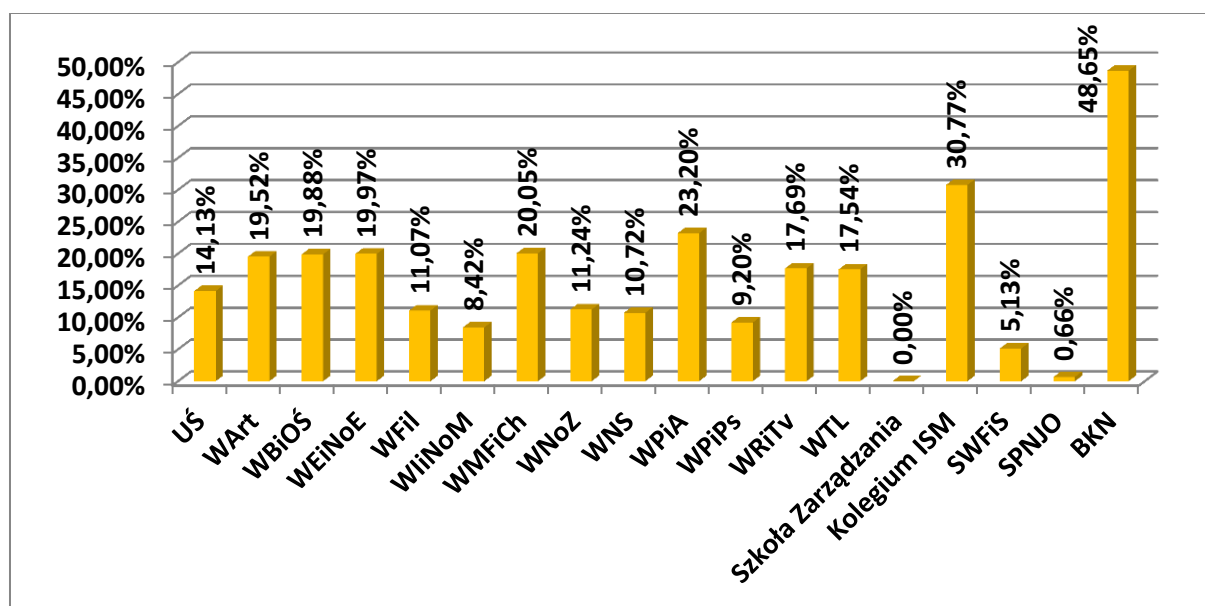
W roku akademickim 2016/2017 po raz pierwszy na poziomie uczelnianym przeprowadzono analizę wyników obu sesji egzaminacyjnych.

Liczba ocen wystawionych w pierwszym terminie wynosiła 560442, a w drugim terminie 39987.

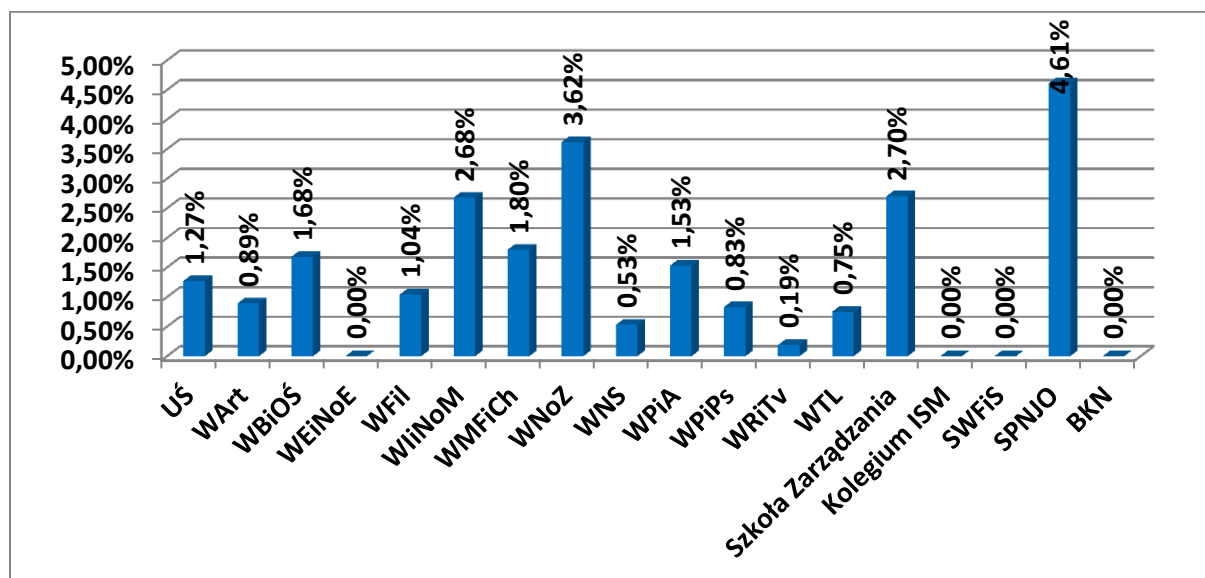
**Wystawiane oceny na studiach I stopnia, II stopnia i jednolitych studiach magisterskich
w roku akademickim 2016/2017**

**Weryfikacje efektów kształcenia, które w I terminie zakończyły się średnią 5,0
w roku akademickim 2016/2017**

**Weryfikacje efektów kształcenia, gdzie mediana ocen w I terminie była <3,0
(min. 50% studentów nie zdało) w roku akademickim 2016/2017**

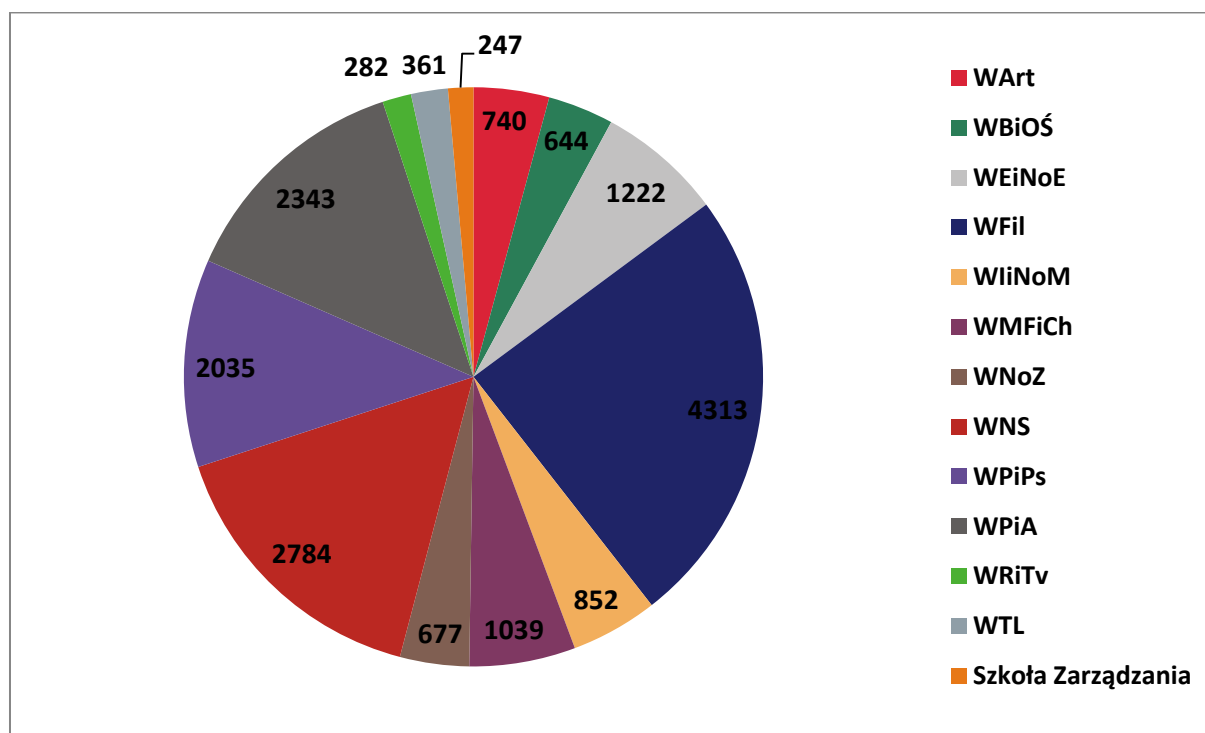

Przedstawione powyżej statystyki były przedmiotem debaty na forum senackiej Komisji ds. kształcenia oraz Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Pewien niepokój wzbudziła istotna przewaga ocen bardzo dobrych nad pozostałymi oraz fakt występowania w niektórych jednostkach wysokiego odsetka weryfikacji efektów kształcenia, gdzie wszyscy studenci otrzymali oceny bardzo dobre. Na prośbę Prorektora ds. Kształcenia i Studentów prof. dr. hab. Ryszarda Koziołka w jednostkach przeprowadzono szczegółowe analizy

wyników sesji w ramach poszczególnych przedmiotów w celu zdiagnozowania ewentualnych nieprawidłowości i wdrożenia działań zaradczych.

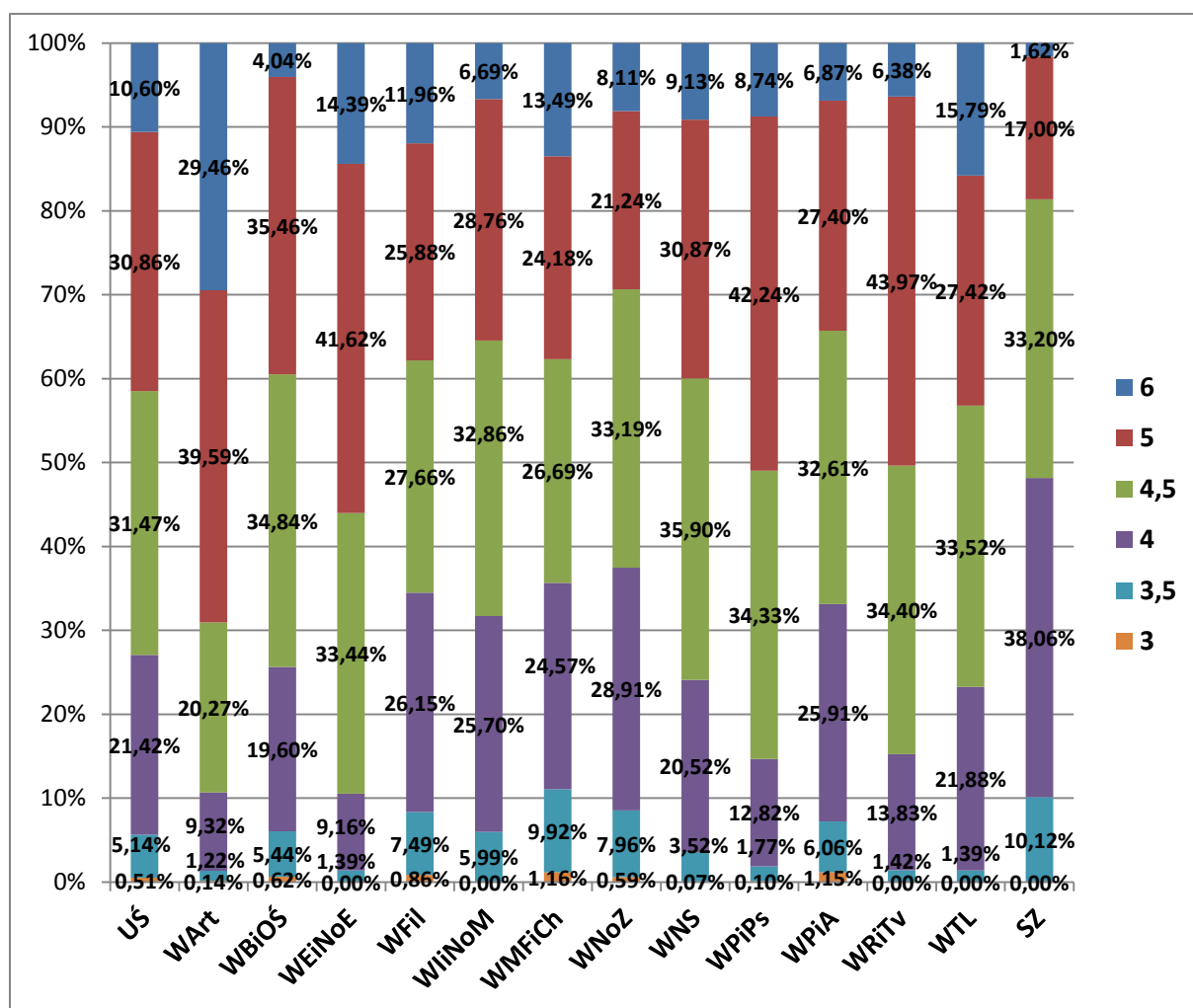
W roku akademickim 2016/2017 przeprowadzono również analizę wyników dyplomowania w latach 2014/2015, 2015/2016 oraz 2016/2017. W omawianym okresie obroniono w Uniwersytecie Śląskim łącznie 17539 prac dyplomowych.

**Liczba prac dyplomowych obronionych w poszczególnych jednostkach UŚ
w latach 2014/2015, 2015/2016 oraz 2016/2017**

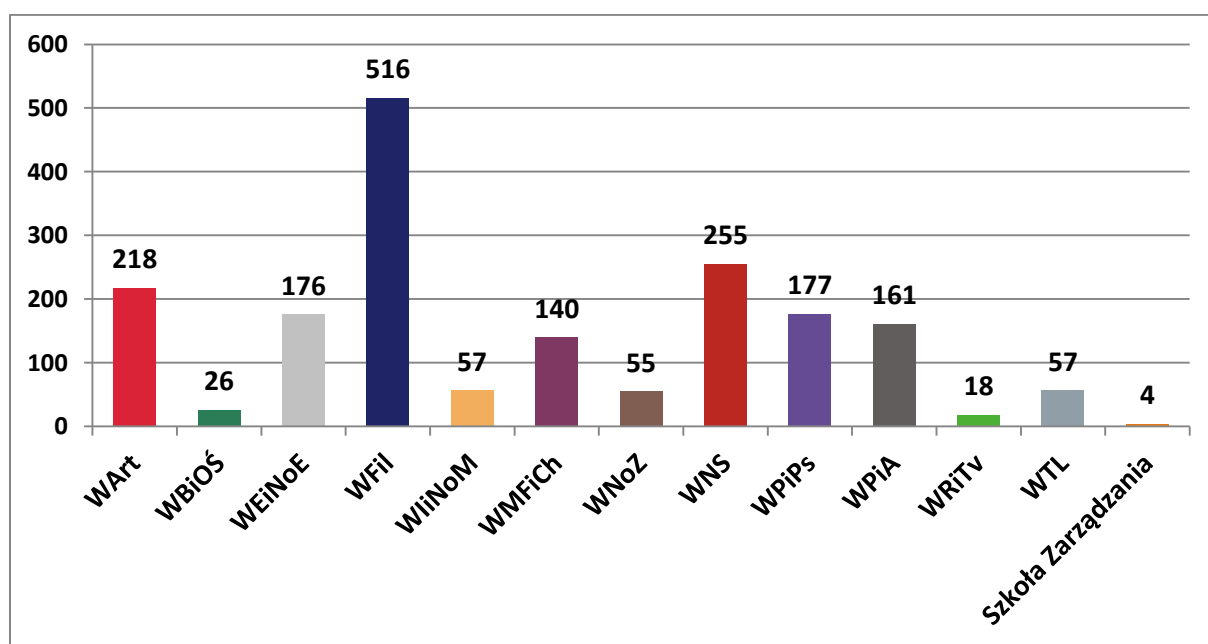

	ocena na dyplomie			wynik studiów			średnia ze studiów			ocena z obrony			ocena z pracy		
	średnia	mediana	dominanta	średnia	mediana	dominanta	średnia	mediana	dominanta	średnia	mediana	dominanta	średnia	mediana	dominanta
UŚ	4,65	4,50	4,50	4,44	4,51	4,72	4,26	4,31	4,50	4,65	5,00	5,00	4,56	4,75	5,00
WArt	5,08	5,00	5,00	4,65	4,72	4,91	4,52	4,60	4,88	4,82	5,00	5,00	4,71	5,00	5,00
WBiOŚ	4,58	4,50	5,00	4,42	4,49	4,65	4,17	4,23	4,50	4,65	5,00	5,00	4,69	5,00	5,00
WEiNoE	4,86	5,00	5,00	4,59	4,65	4,86	4,47	4,52	4,50	4,88	5,00	5,00	4,54	4,50	5,00
WFiL	4,59	4,50	4,50	4,38	4,45	4,38	4,27	4,29	4,50	4,52	5,00	5,00	4,46	4,50	5,00
WliNoM	4,56	4,50	4,50	4,38	4,43	4,66	4,19	4,23	4,00	4,52	4,50	5,00	4,61	4,88	5,00
WMFiCh	4,58	4,50	4,50	4,35	4,43	4,72	4,18	4,21	4,50	4,43	4,50	5,00	4,59	5,00	5,00
WNoZ	4,49	4,50	4,50	4,34	4,39	4,77	4,13	4,13	4,40	4,59	5,00	5,00	4,51	4,50	5,00
WNS	4,65	4,50	4,50	4,46	4,53	4,73	4,29	4,32	4,44	4,74	5,00	5,00	4,50	4,50	5,00
WPiPs	4,76	5,00	5,00	4,54	4,61	4,62	4,42	4,44	4,40	4,76	5,00	5,00	4,56	4,75	5,00
WPiA	4,53	4,50	4,50	4,35	4,43	4,68	4,02	4,04	4,00	4,65	5,00	5,00	4,70	5,00	5,00
WRiTv	4,73	5,00	5,00	4,53	4,59	4,65	4,37	4,40	4,50	4,75	5,00	5,00	4,61	4,75	5,00
WTL	4,75	4,50	4,50	4,50	4,53	4,60	4,31	4,35	4,44	4,74	5,00	5,00	4,61	5,00	5,00
SZ	4,32	4,50	4,00	4,23	4,27	4,36	4,11	4,12	4,11	4,34	4,50	5,00	4,34	4,50	5,00

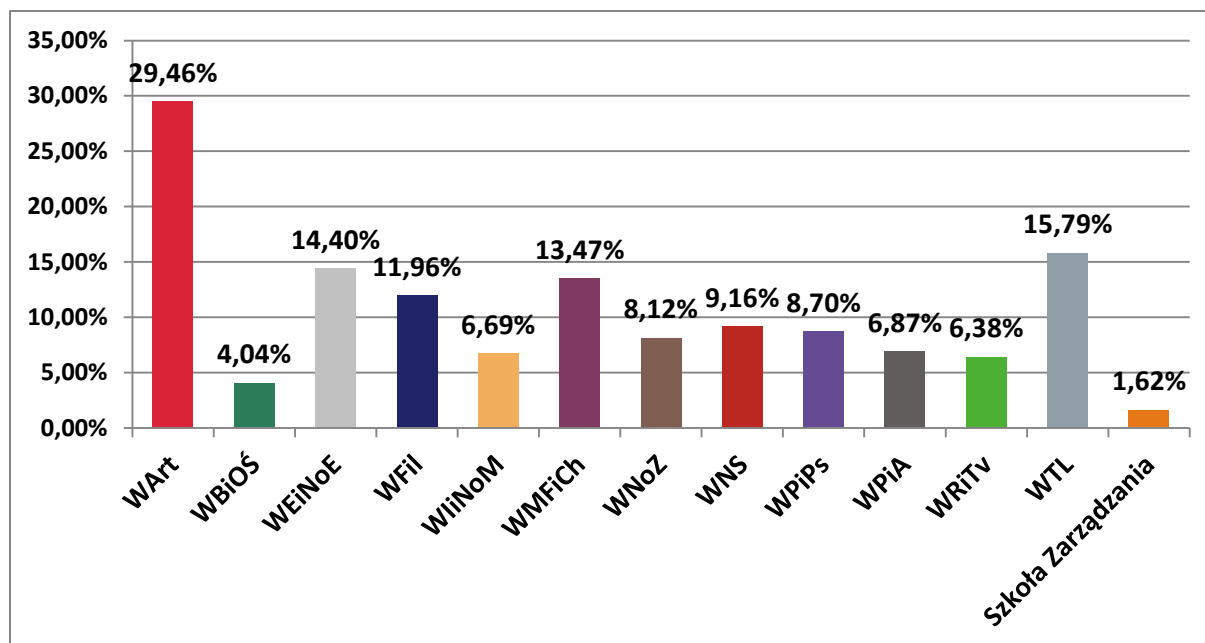
Oceny na dyplomach w latach 2014/2015, 2015/2016 oraz 2016/2017

Podniesienia wyników studiów (liczba) w latach 2014/2015, 2015/2016 oraz 2016/2017

Podniesienia wyników studiów (udział procentowy) w latach 2014/2015, 2015/2016 oraz 2016/2017

Powyższe dane były przedmiotem debaty na forum senackiej Komisji ds. kształcenia oraz Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Pewien niepokój wzbudziła nierówność pomiędzy udziałami poszczególnych ocen (zwłaszcza bardzo małe udziały ocen niższych niż 4.0), jak również widoczne szczególnie w niektórych jednostkach tendencje do częstego podnoszenia ocen na dyplomach.

Na prośbę Prorektora ds. Kształcenia i Studentów prof. dr. hab. Ryszarda Koziółka w jednostkach przeprowadzono szczegółowe analizy wyników dyplomowania w ramach poszczególnych seminariów w celu zdiagnozowania ewentualnych nieprawidłowości i wdrożenia działań zaradczych.

6) Działania na rzecz zapewniania studentom dydaktycznego, naukowego i materialnego wsparcia w procesie uczenia się

Wsparcie udzielane studentom w zakresie opieki naukowej można ocenić jako bardzo dobre. Seminaria dyplomowe prowadzone są w grupach, których liczebność umożliwia bezpośredni, stały kontakt studenta z promotorem. Seminaria magisterskie, z nielicznymi wyjątkami, prowadzone są przez samodzielnych pracowników naukowych. Na części wydziałów w dalszym ciągu występuje jednak problem zbyt licznych grup zajęciowych. Zaradzić temu w zamyśle mają nowe przepisy wprowadzone w *uchwale nr 112 Senatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 30 maja 2017 r. w sprawie zasad ustalania*

zakresu obowiązków dydaktycznych nauczycieli akademickich, w tym wymiaru zadań dydaktycznych dla poszczególnych stanowisk, oraz zasad obliczania godzin dydaktycznych, a także ustalania liczebności grup zajęciowych, które dają dziekanom możliwość swobodnego kształtowania liczebności grup (z uwzględnieniem możliwości finansowych jednostki). W ramach SZJK należało będzie prowadzić monitoring podjętych działań w tym zakresie i ich skutków dla jakości kształcenia. Sygnalizowany bywa również problem nierównego rozdzielania studentów pomiędzy poszczególnymi grupami, co skutkuje tym, że w ramach jednego modułu są grupy zbyt liczne i mało liczne.

W większości jednostek powoływani są opiekunowie lat studiów, których zadaniem jest pomoc studentom i ułatwianie im przystosowania się do funkcjonowania w społeczności akademickiej. Studenci korzystają z ich wsparcia szczególnie na pierwszym roku studiów pierwszego stopnia.

We wszystkich jednostkach nauczyciele akademicy prowadzą konsultacje dla studentów w wymiarze przewidzianym przepisami uczelnianymi. Konsultacje dla studentów niestacjonarnych generalnie odbywają się w terminach dostosowanych do potrzeb osób pracujących zawodowo, choć odnotowano nieliczne w skali Uczelni przypadki problematyczne w tym zakresie. Terminy konsultacji są podawane do publicznej wiadomości, a w większości jednostek także udostępniane w internecie. Warto jednak podjąć dalsze działania na rzecz upowszechnienia praktyki publikowania terminów konsultacji oraz innych istotnych dla studentów informacji na stronach internetowych wszystkich jednostek.

W przypadku pracowników administracyjnych godziny pracy są również powszechnie dostępne. Wsparcie oferowane studentom jest wykorzystywane w różnym stopniu, w zależności od specyfiki jednostki oraz potrzeb studentów.

Infrastruktura dydaktyczna jest zróżnicowana. Są jednostki dysponujące nowymi budynkami i bardzo dobrą bazą lokalową, jak i jednostki, gdzie dostępne sale zajęciowe spełniają wymagania w stopniu zaledwie dostatecznym. Niektóre budynki nie są odpowiednio dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Konieczne jest podejmowanie dalszych wysiłków na rzecz wyposażania sal dydaktycznych w sprzęt multimedialny (zwłaszcza rzutniki) i właściwego przeszkolenia nauczycieli akademickich do jego wykorzystywania oraz bieżącego aktualizowania specjalistycznego oprogramowania wykorzystywanego w procesie dydaktycznym. Część przyrządów sportowych w salach gimnastycznych i siłowniach jest przestarzała. Na Wydziale Pedagogiki i Psychologii wielkość niektórych sal ćwiczeniowych jest zbyt mała w stosunku do rosnącej liczebności grup ćwiczeniowych.

Z podobnym problemem borykają się studenci Wydziału Filologicznego (w części katowickiej) oraz Wydziału Nauk Społecznych, czego efektem są późne godziny odbywania zajęć. W przypadku tego ostatniego wydziału sygnalizowany jest problem zbyt krótkich przerw między zajęciami. Podniesieniu jakości kształcenia na Wydziale Biologii i Ochrony Środowiska służyłoby zrealizowanie planowanej inwestycji, zakładającej powstanie Centrum Biotechnologii i Bioróżnorodności.

Problemem, z którym Uczelnia musi się zmierzyć, jest konieczność objęcia wszystkich budynków zasięgiem uczelnianej sieci bezprzewodowego internetu (Wi-Fi). Jest to bardzo istotne zarówno z przyczyn wizerunkowych (dla kandydatów na studia i studentów dostęp do Wi-Fi to bardzo istotna sprawa, co znajduje odzwierciedlenie w prowadzonych badaniach), jak i praktyki dydaktycznej. Z uwagi na brak dostępu do sieci nauczyciele akademicy nie mogą w pełni wykorzystywać systemu USOS np. do wpisywania ocen, co powoduje konieczność równoległego prowadzenia dokumentacji na papierze i przepisywania ocen do systemu. Brak internetu uniemożliwia również stosowanie wielu nowoczesnych narzędzi dydaktycznych – np. Mentimeter, PlayDecide, Quizizz etc.

Biblioteki są dobrze zaopatrzone i oferują szeroki dostęp do materiałów potrzebnych w procesie dydaktycznym. Godziny ich funkcjonowania umożliwiają pełne korzystanie ze zbiorów również osobom pracującym zawodowo.

Zwiększa się zakres wykorzystania nowoczesnych narzędzi dydaktycznych oraz kanałów komunikacji elektronicznej (w tym uczelnianej platformy kształcenia na odległość – Moodle). Wskazana jest jednak intensyfikacja działań w zakresie szkolenia nauczycieli akademickich w obsłudze tych narzędzi oraz ich wykorzystywania jako wsparcia dydaktycznego.

Dobłą praktyką jest zainicjowany w omawianym roku przez grupę osób związanych z Centrum Kształcenia Ustawicznego (CKU) cykl Otwartych Spotkań Dydaktycznych, mających na celu wymianę wiedzy i doświadczeń z zakresu dydaktyki akademickiej. Celem przyświecającym autorom spotkań było powstanie interdyscyplinarnej wspólnoty, skupionej wokół rozwoju dydaktyki akademickiej UŚ. Na spotkania zapraszani są członkowie społeczności akademickiej UŚ (pracownicy, doktoranci i studenci), wiążący swoją przyszłość z edukacją. Model organizacyjny budowany jest w oparciu o koncepcję organizacji uczącej się Petera Senge'ego, zgodnie z którym członkowie społeczności akademickiej mogą i powinni uczyć się od siebie nawzajem. W roku akad. 2016/2017 udało się zorganizować następujące spotkania:

1. „Narzędzia cyfrowe do interakcji z grupą” – Dominika Hofman-Kozłowska i Jacek Francikowski;
2. „Trójkąt dydaktyczny, czyli o relacji mistrz-uczeń” – wykład prof. dr. hab. Ryszarda Koziołka;
3. „Narzędzia cyfrowe do interakcji z grupą wykładową cz. 2” – Dominika Hofman-Kozłowska, Jacek Francikowski;
4. „Zasoby i narzędzia internetowe w edukacji akademickiej” – dr Anna Matysek;
5. „Skutecznie nauczać. Edukacja z neurodydaktyką w tle” – prof. dr hab. Bernadeta Niesporek-Szamburska;
6. „Tutoring na tle współczesnych zmian w szkolnictwie wyższym. Zagrożenie wykluczeniem czy nowa jakość kształcenia?” – dr Beata Karpińska-Musiak z Uniwersytetu Gdańskiego.

Do tej pory w Otwartych Spotkaniach Dydaktycznych wzięło udział 108 osób, głównie pracowników naukowo-dydaktycznych UŚ i doktorantów. Znacząca część osób uczęszczała na spotkania regularnie.

7) Gromadzenie i udostępnianie informacji o programach i procesie kształcenia

Przyjęta w roku akademickim 2011/2012 *uchwała nr 126 Senatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2012 r. w sprawie Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na Uniwersytecie Śląskim* przewiduje wdrożenie *Karty nauczyciela akademickiego* oraz *Karty kierunku* jako narzędzi SZJK.

W roku akademickim 2016/2017 kontynuowane były działania polegające na wprowadzaniu do systemu *Karty kierunku* danych o programach kształcenia prowadzonych kierunków studiów. Na koniec roku 2016/2017 udało się wprowadzić kompletną dokumentację dla większości kierunków studiów. Sytuację skomplikował fakt, że w omawianym roku, w związku ze zmianami w warunkach prowadzenia studiów wprowadzonymi przez MNiSW, dotyczącymi zwłaszcza zajęć z WF oraz zajęć ogólnouczelnianych, należało skorygować wszystkie obowiązujące programy kształcenia. Było to bardzo obciążające dla jednostek i utrudniło równoległe prowadzenie działań o charakterze projakościowym, w tym doskonalenie programów oraz wprowadzanie dokumentacji do systemu.

Opracowany został zakres merytoryczny *Karty nauczyciela akademickiego*, która przekształca się w Portal Pracownika (www.pp.us.edu.pl). Jej pełne wdrożenie, z uwagi

na konieczność zintegrowania systemów USOS, SAP i systemu informatycznego CINIbA, będzie pod względem informatycznym procesem złożonym i długotrwałym, co jest niezależne od pionu jakości kształcenia.

Niezależnie od wdrażania *Kart* większość jednostek praktykuje umieszczanie na swoich stronach internetowych informacji o programach kształcenia, sylabusach, harmonogramach zajęć, godzinach konsultacji etc.

8) Podsumowanie

Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia pozytywnie ocenia funkcjonowanie Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach w roku akademickim 2016/2017. Jego działanie jest ustabilizowane i pozwala realizować zamierzone cele. O efektach działań projakościowych świadczą zarówno wyróżniające oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej jak i wyniki *ankiety oceny pracy nauczyciela akademickiego*.

Oferta dydaktyczna Uczelni jest w ciągle modyfikowana. Wskazana jest jednak dalsza refleksja nad jej potencjalną optymalizacją.

Uniwersytet dysponuje wysoko wykwalifikowaną i bardzo dobrze ocenianą przez studentów kadrą dydaktyczną. Pożądane byłoby zapewnienie jej większego wsparcia w zakresie zarówno rozwoju kompetencji dydaktycznych, jak i w zakresie procedur związanych organizacją procesu kształcenia, funkcjonowaniem Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia etc., co jest szczególnie istotne dla doktorantów i nowo zatrudnianych pracowników. W powyższym kontekście istotne jest w szczególności przedyskutowanie kwestii prowadzenia zajęć przez doktorantów, a zwłaszcza doktorantów I roku studiów oraz doktorantów niestacjonarnych, w celu zapewnienia odpowiedniej („wysokiej”) jakości kształcenia.

Infrastruktura dydaktyczna poszczególnych jednostek jest zróżnicowana. Należy więc dążyć zarówno do utrzymania jej stanu tam, gdzie jest bardzo dobra, jak i do poprawy sytuacji tam, gdzie widoczne są problemy. Szczególnie ważne wydaje się zapewnienie dostępu do uczelnianej sieci bezprzewodowego internetu (Wi-Fi) we wszystkich pomieszczeniach dydaktycznych i gabinetach pracowników.

Wskazane są również dalsze działania na rzecz budowania kultury jakości w społeczności akademickiej Uczelni.

Bardziej szczegółową listę rekomendowanych działań na rzecz poprawy jakości kształcenia zawiera dokument *Rekomendacje działań doskonalących proces kształcenia*

na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, sporządzony stosownie do §4 ust. 3 pkt. 2 uchwały nr 126 Senatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2012 r. w sprawie Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na Uniwersytecie Śląskim i przedłożony Jego Magnificencji Rektorowi Uniwersytetu Śląskiego.

Katowice, 5 marca 2018 r.

Opracował Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia

Spis załączników:

- 1) Raport z oceny własnej Wydziału Artystycznego w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2016/2017;
- 2) Raport z oceny własnej Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2016/2017;
- 3) Raport z oceny własnej Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2016/2017;
- 4) Raport z oceny własnej Wydziału Filologicznego w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2016/2017;
- 5) Raport z oceny własnej Wydziału Informatyki i Nauki o Materiałach w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2016/2017;
- 6) Raport z oceny własnej Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2016/2017;
- 7) Raport z oceny własnej Wydziału Nauk o Ziemi w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2016/2017;
- 8) Raport z oceny własnej Wydziału Nauk Społecznych w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2016/2017;
- 9) Raport z oceny własnej Wydziału Prawa i Administracji w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2016/2017;
- 10) Raport z oceny własnej Wydziału Pedagogiki i Psychologii w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2016/2017;
- 11) Raport z oceny własnej Wydziału Radia i Telewizji im. Krzysztofa Kieślowskiego w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2016/2017;
- 12) Raport z oceny własnej Wydziału Teologicznego w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2016/2017;
- 13) Raport z oceny własnej Szkoły Zarządzania w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2016/2017;
- 14) Raport z oceny własnej Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2016/2017;
- 15) Raport z oceny własnej Studium Wychowania Fizycznego i Sportu w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2016/2017.